Міністерство освіти і науки України Одеський національний політехнічний університет Інститут комп'ютерних систем Кафедра інформаційних систем

Лабораторна робота №7
3 дисципліни «Операційні системи»

Тема: «Команди управління процесами в ОС Unix»

Виконав:

Ст. гр. АІ-204

Дорожкін Михайло

Перевірив(-ла):

Блажко О. А.

Дрозд М.О.

Мета роботи: отримання навичок в управлінні процесами в ОС Unix засобами командної оболонки.

Завдання на виконання:

Завдання 1 Моделювання багатозадачності

Нехай оперативна пам'ять на комп'ютері-сервері становить N Гб. Системні процеси ОС займають до М Гбайт пам'яті, а кожна програма користувача може використовувати до К Гбайт пам'яті. Нехай в середньому процеси програм користувачів витрачають F% свого часу на очікування завершення вводу/виводу. Визначте середню завантаженість процесора, використовуючи значення з таблиці 3 варіантів.

Завдання 2 Перегляд таблиці процесів

- 1. Отримайте ієрархію всіх процесів із зазначенням імен користувачів, їх запустили.
- 2. Отримайте ієрархію процесів, запущених від імені вашого профілю і з зазначенням PID цих процесів.
- 3. Отримайте список процесів, запущених в поточному терміналі, зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.
- 4. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача, з розширеним набором колонок таблиці процесів.
- 5. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача із зазначенням наступного набору колонок: PID, TTY, PPID, STAT, NI, CMD
- 6. Отримайте список всіх сплячих процесів зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.
- 7. Отримайте список процесів, відсортованих по PID, і визначте:
- а. загальна кількість запущених процесів;
- b. кількість процесів, які виконуються;
- с. кількість сплячих процесів.
- 8. Отримайте список процесів, відсортованих за % використання процесора.

Завдання 3 Керування станами процесів

- 1. У поточному терміналі виконайте команду ping localhost, але не завершуйте її роботу.
- 2. Запустіть другий термінал доступу до Linux-сервера.
- 3. У другому терміналі для команди ping отримаєте таблицю її процесу (колонки

PID, STAT, CMD).

- 4. У другому терміналі призупиніть виконання процесу команди ping
- 5. У першому терміналі отримайте список фонових процесів
- 6. У другому терміналі відновіть виконання припиненого процесу
- 7. У другому терміналі зупиніть виконання процесу команди ріпд
- 8. У першому терміналі запустіть команду ping в фоновому режимі так, щоб він не був автоматично зупинений навіть після закриття терміналу, з якого був запущений.
- 9. Закрийте перший термінал.
- 10. У другому терміналі для команди ping отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD). Зробіть висновок про стан процесу.
- 11. Завершіть роботу процесу.

Завдання 4 Управління пріоритетами процесів

- 1. Створіть bash-програму, що виконує операцію циклічного складання за формулою: x = x + n, де початкове значення x = кількість букв вашого прізвища, <math>n kількість букв у вашому імені. Ім'я програми збігається з транслітерацією вашого прізвища з розширенням .sh, наприклад, ivanov.sh
- 2. Запустіть bash-програму у фоновому режимі.
- 3. Перегляньте таблицю процесів для запущеного процесу, пов'язаного з bashпрограмою, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI,% CPU, CMD.
- 4. Виконайте команду призупинення запущеного процесу.
- 5. Ще раз перегляньте таблицю процесів для призупиненого процесу з урахуванням

набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.

- 6. Виконайте команду продовження виконання припиненого процесу.
- 7. Ще раз перегляньте таблицю процесів для процесу, який продовжив виконуватися, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.
- 8. Створіть два файли як символічні посилання на створену bash-програму з іменами як ім'я поточного файлу з додаванням цифр 2 і 3, відповідно, наприклад: ivanov2.sh, ivanov3.sh
- 9. Запустіть два файли у фоновому режимі.
- 10. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених процесів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки за поточними значеннями NI та %CPU.
- 11. Зменшить пріоритет виконання одного з трьох процесів.
- 12. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених файлів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки щодо змін значень% CPU для кожного процесу: як вони змінилися?

Хід виконання роботи:

Нехай оперативна пам'ять на комп'ютері-сервері становить N Гб. Системні процеси ОС займають до М Гбайт пам'яті, а кожна програма користувача може використовувати до К Гбайт пам'яті. Нехай в середньому процеси програм користувачів витрачають F% свого часу на очікування завершення вводу/виводу. Визначте середню завантаженість процесора, використовуючи значення з таблиці 3 варіантів.

№ команди	№ учасника команди	Пам'ять, <i>N Гб</i>	<i>ОС,</i> М Гб	Програма, К Гб	Очікування завершення вводу/виводу, <i>F</i>
5	1	14	2	0.9	60

Пам'ять комп'ютера становить 14 Гбайт, ОС її таблиці процесів займають до 2 Гбайт, а кожна програма також займає до 0,9 Гбайт. Цей обсяг дозволяє одночасно розмістити в пам'яті 13 програм. При середньому очікуванні вводу/виводу, що становить 60% часу, ми маємо завантаженість процесора (якщо ігнорувати витрати на роботу самої ОС), $1-0.6^13=0.998$, або близько 100%.

Завдання 2 Перегляд таблиці процесів

1. Отримайте ієрархію всіх процесів із зазначенням імен користувачів, їх запустили.

```
dorozhkin_mihajlo@vpsj3leQ:~
                                                                                    [dorozhkin mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ pstree -u
systemd---NetworkManager---2*[{NetworkManager}]
        -agetty
        -auditd---{auditd}
        —chronyd (chrony)
—crond
        —dbus-daemon (dbus)
        —exim(exim)
        -gssproxy--5*[{gssproxy}]
        -httpd--8*[httpd(apache)]
        —irqbalance
        mysqld(mysql)--30*[{mysqld}]
        -named(named)-4*[{named}]
        —nano(bogachik_egor)
—nano(baranyuk_dmitro)
        -nginx--nginx(emps)
        -php-fpm-6*[php-fpm(soft)]
         -php-fpm---3*[php-fpm]
                  -3*[php-fpm(emps)]
-3*[php-fpm(soft)]
        ping(oracle)
        -ping(bojchuk_oleksandr)
        -polkitd(polkitd)-6*[{polkitd}]
         -pure-ftpd
         -rpcbind(rpc)
        -rsyslogd--2*[{rsyslogd}]
        -soffice.bin(nosov_andrij)--2*[{soffice.bin}]
         -soffice.bin(bojchuk_oleksandr)-2*[{soffice.bin}]
         -soffice.bin(shostak_roman)--2*[{soffice.bin}]
         -sshd---sshd---sshd(guda_liliya)---bash
                -2*[sshd-bash-su-bash(oracle)]
               sshd—sshd(babich_artem)—bash—less
               sshd—sshd(ozarchuk anna)—bash—2*[top]
                —sshd—sshd(belobrov artur)—bash—top
               sshd—sshd(babich_artem)—bash—ping
               sshd-sshd(veselkova anna)-bash
```

2. Отримайте ієрархію процесів, запущених від імені вашого профілю і з зазначенням PID цих процесів.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ pstree -p dorozhkin_mihajlo
sshd(22360)---bash(22361)----pstree(22699)
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

3. Отримайте список процесів, запущених в поточному терміналі, зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps

PID TTY TIME CMD

22361 pts/18 00:00:00 bash

22763 pts/18 00:00:00 ps

[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

4. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача, з розширеним набором колонок таблиці процесів.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -F -u dorozhkin_mihajlo
UID PID PPID C SZ RSS PSR STIME TTY TIME CMD
dorozhk+ 22360 22316 0 41473 2480 1 23:05 ? 00:00:00 sshd: dorozhkin_mihajlo@pts
dorozhk+ 22361 22360 0 28888 2124 1 23:05 pts/18 00:00:00 -bash
dorozhk+ 22861 22361 0 38869 1860 0 23:10 pts/18 00:00:00 ps -F -u dorozhkin_mihajlo
```

5. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача із зазначенням наступного набору колонок: PID, TTY, PPID, STAT, NI, CMD

6. Отримайте список всіх сплячих процесів зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.

```
률 dorozhkin_mihajlo@vpsj3leQ:~
 [dorozhkin mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -ax |awk '$3 == "S"'
        2 2
                     S 0:01 [kthreadd]
                                         0:24 [ksoftirqd/0]
                         S 0:24 [kSottlrdd/0]
S 0:09 [migration/0]
S 0:00 [rcu_bh]
S 0:17 [watchdog/0]
S 0:19 [watchdog/1]
S 0:05 [migration/1]
S 12:11 [ksoftlrdd/1]
        7 ?
        8 ?
       12 ?
       13 ?
                       S 12:11 [kSolution]
S 0:00 [kdevtmpfs]
S 0:01 [khungtaskd]
S 18:50 [kswapd0]
      14 ?
       18 ?
       20 ?
      35 ?
                                      1:21 [kauditd]
0:00 [scsi_eh_0]
0:00 [scsi_eh_1]
     114 ?
                         S
                        S
S
     256 ?
     258 ?
                          S 2:15 [jbd2/vda1-8]
     273 ?
                       S 0:05 /usr/sbin/chronyd
S 0:00 php-fpm: pool index
S 0:00 php-fpm: pool index
     520 ?
     883 ?
     884 ?
                         S 0:00 php-fpm: pool index
S 0:00 php-fpm: pool regular
S 0:00 php-fpm: pool regular
     885 ?
     886 ?
886 ? S 0:00 php-fpm: pool regular

887 ? S 0:00 php-fpm: pool regular

888 ? S 0:00 php-fpm: pool regular

2182 ? S 0:00 [kworker/u4:1]

7126 ? S 0:22 ping localhost

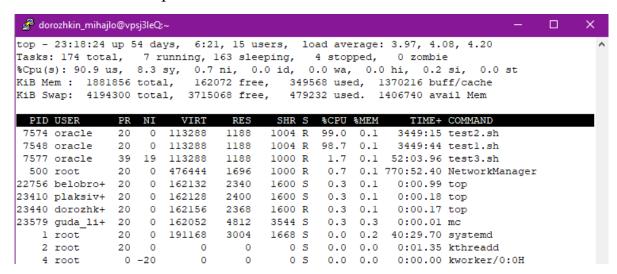
10111 ? S 0:00 /usr/local/apps/apache/bin/httpd -k start

11194 ? S 0:00 sshd: guda_liliya@pts/10

12335 ? S 0:00 nano 3.sh

12757 ? S 0:03 ping localhost
```

- 7. Отримайте список процесів, відсортованих по PID, і визначте:
- а. загальна кількість запущених процесів 174;
- b. кількість процесів, які виконуються 7;
- с. кількість сплячих процесів 163.

8. Отримайте список процесів, відсортованих за % використання процесора.

PID	USER	PR	NI	VIRT	RES	SHR S	%CPU	%MEM	TIME+	COMMAND
7548	oracle	20	0	113288	1188	1004 R	99.0	0.1	3451:14	testl.sh
7574	oracle	20	0	113288	1188	1004 R	98.0	0.1	3450:44	test2.sh
7577	oracle	39	19	113288	1188	1000 R	1.7	0.1	52:05.25	test3.sh
357	root	20	0	39232	3344	3196 5	0.3	0.2	36:47.56	systemd-journal
500	root	20	0	476444	1696	1000 S	0.3	0.1	770:52.63	NetworkManager
23410	plaksiv+	20	0	162128	2400	1600 S	0.3	0.1	0:00.41	top
1	root	20	0	191168	3004	1668 3	0.0	0.2	40:29.74	systemd
2	root	20	0	0	0	0 5	0.0	0.0	0:01.35	kthreadd
4	root	0	-20	0	0	0 5	0.0	0.0	0:00.00	kworker/0:0H
6	root	20	0	0	0	0 5	0.0	0.0	0:24.37	ksoftirqd/0
7	root	rt	0	0	0	0 5	0.0	0.0	0:09.86	migration/0
8	root	20	0	0	0	0 5	0.0	0.0	0:00.00	rcu_bh
9	root	20	0	0	0	0 5	0.0	0.0	141:00.50	rcu_sched
10	root	0	-20	0	0	0 5	0.0	0.0	0:00.00	lru-add-drain
11	root	rt	0	0	0	0 5	0.0	0.0	0:17.03	watchdog/0
12	root	rt	0	0	0	0 5	0.0	0.0	0:19.80	watchdog/1
13	root	rt	0	0	0	0 5	0.0	0.0	0:05.93	migration/1
14	root	20	0	0	0	0 5	0.0	0.0	12:11.21	ksoftirqd/l
1.6	root	Ω	-20	n	n	0.9	0.0	0.0	0.00 00	kworker/1:0H

Завдання 3 Керування станами процесів

1. У поточному терміналі виконайте команду ping localhost, але не завершуйте її роботу.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ:~
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ping localhost
PING localhost (127.0.0.1) 56(84) bytes of data.
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=1 ttl=64 time=0.021 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=2 ttl=64 time=0.031 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=3 ttl=64 time=0.032 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=4 ttl=64 time=0.030 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=5 ttl=64 time=0.057 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=6 ttl=64 time=0.031 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=6 ttl=64 time=0.033 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=7 ttl=64 time=0.033 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=8 ttl=64 time=0.040 ms
```

- 2. Запустіть другий термінал доступу до Linux-сервера.
- 3. У другому терміналі для команди ping отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD).

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 23956 -o pid,stat,cmd
PID STAT CMD
23956 S+ ping localhost
[dorozhkin mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

4. У другому терміналі призупиніть виконання процесу команди ping

```
| dorozhkin_mihajlo@vpsj3leQ.- | $ | dorozhkin_mihajlo@vpsjaleQ.- | $ | dorozhkin_miha
```

5. У першому терміналі отримайте список фонових процесів

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -aux | egrep "ping localhost" oracle 7126 0.0 0.0 130680 1644 ? S Apr09 0:22 ping localhost bojchuk+ 12757 0.0 0.0 130680 1644 ? S 14:11 0:03 ping localhost dorozhk+ 23956 0.0 0.0 130680 1644 pts/18 T 23:21 0:00 ping localhost
```

6. У другому терміналі відновіть виконання припиненого процесу

```
[dorozhkin mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ kill -19 23956
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -aux | egrep "pin [2]+ Stopped
                                                                                    ping localhost
oracle 7126 0.0 0.0 130680 1644 ?
                                                     [dorozhkin mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ 64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp
bojchuk+ 12757 0.0 0.0 130680
                                 1644 ?
                                                     time=0.028 ms
dorozhk+ 23956 0.0 0.0 130680
                                1644 pts/18 T
                                                     64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=1290 ttl=64 time=0.041 ms
babich + 25847 0.0 0.0 130680 1640 ?
                                                     64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=1291 ttl=64 time=0.036 ms
plaksiv+ 25903 0.0 0.0 130680 1644 pts/22 S+
dorozhk+ 26116 0.0 0.0 112812 976 pts/10 R+
                                                    64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=1292 ttl=64 time=0.034 ms
                                                     64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=1293 ttl=64 time=0.032 ms
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ kill -18 23956
                                                     64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=1294 ttl=64 time=0.032 ms
                                                     64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=1295 ttl=64 time=0.034 ms
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ [
                                                     64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=1296 ttl=64 time=0.032 ms
```

7. У другому терміналі зупиніть виконання процесу команди ріпдря

```
[dorozhkin mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ kill -9 23956
```

8. У першому терміналі запустіть команду ping в фоновому режимі так, щоб він не був автоматично зупинений навіть після закриття терміналу, з якого був запущений.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ nohup ping localhost & [2] 26940 [dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ nohup: ignoring input and appending output to 'nohup.out'
```

- 9. Закрийте перший термінал.
- 10. У другому терміналі для команди ріпд отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD). Зробіть висновок про стан процесу.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 26940 -o pid,stat,cmd
PID STAT CMD
26940 S ping localhost
```

11. Завершіть роботу процесу.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ kill -9 26940
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 26940 -o pid,stat,cmd
PID STAT CMD
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

Завдання 4 Управління пріоритетами процесів

1. Створіть bash-програму, що виконує операцію циклічного складання за формулою: x = x + n, де початкове значення x = кількість букв вашого прізвища, <math>n - kількість букв у вашому імені. Ім'я програми збігається з транслітерацією вашого прізвища з розширенням .sh, наприклад, ivanov.sh

```
| Property | Property
```

2. Запустіть bash-програму у фоновому режимі.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ sh dorozhkin.sh&
[1] 23260
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

3. Перегляньте таблицю процесів для запущеного процесу, пов'язаного з bashпрограмою, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI,% CPU, CMD.

```
dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 23260 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd
PID PPID STAT NI CPU CMD
3260 25158 S 0 - sh dorozhkin.sh
dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

4. Виконайте команду призупинення запущеного процесу.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ kill -19 23260
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ [dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ jobs
[1]+ Stopped sh dorozhkin.sh
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

5. Ще раз перегляньте таблицю процесів для призупиненого процесу з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 23260 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd PID PPID STAT NI CPU CMD 23260 25158 T 0 - sh dorozhkin.sh [dorozhkin mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

6. Виконайте команду продовження виконання припиненого процесу.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ kill -18 23260
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ jobs
[1]+ Running sh dorozhkin.sh &
```

7. Ще раз перегляньте таблицю процесів для процесу, який продовжив виконуватися, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.

```
[1]+ Running sh dorozhkin.sh & [dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 23260 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd PID PPID STAT NI CPU CMD 23260 25158 S 0 - sh dorozhkin.sh [dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

8. Створіть два файли як символічні посилання на створену bash-програму з іменами як ім'я поточного файлу з додаванням цифр 2 і 3, відповідно, наприклад: ivanov2.sh, ivanov3.sh

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ln -s dorozhkin.sh dorozhkin2.sh [dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ln -s dorozhkin.sh dorozhkin3.sh [dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ls l.csv dorozhkin2.sh Lab2.docx 2.csv dorozhkin3.sh Lab2.pdf
```

9. Запустіть два файли у фоновому режимі.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ sh dorozhkin2.sh& [2] 8776 [dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ sh dorozhkin3.sh& [3] 10879
```

10. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених процесів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки за поточними значеннями NI та %CPU.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 23260 -p 8776 -p 10879 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd PID PPID STAT NI CPU CMD 8776 25158 S 0 - sh dorozhkin2.sh 10879 25158 S 0 - sh dorozhkin3.sh 23260 25158 S 0 - sh dorozhkin.sh
```

11. Зменшить пріоритет виконання одного з трьох процесів.

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ renice -n 2 -p 8776
8776 (process ID) old priority 0, new priority 2
```

12. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених файлів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки щодо змін значень% CPU для кожного процесу: як вони змінилися?

```
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 23260 -p 8776 -p 10879 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd PID PPID STAT NI CPU CMD 8776 25158 SN 2 - sh dorozhkin2.sh 10879 25158 S 0 - sh dorozhkin3.sh 23260 25158 S 0 - sh dorozhkin.sh
```

Висновок: Під час виконання лабораторної роботи були отримані навички управління та аналізу процесів в ОС Unix. Під час ходу виконання роботи було складним робота у двох терміналах одночасно.